

TILL CHEFEN FÖR ANDON

I förra *Kvasten* skrev en montör på Trim om hur andonsystemet används – och inte används – i praktiken. Hur stressade lagledare släcker larm och hur montörer känner sig pressade att släcka larm trots att det fel de larmat för inte är fixade. Allt för att banan inte ska stanna.

Kvasten har fått fler likande berättelser som visar att detta är ett utbrett problem. Det förekommer till och med att montörer som använt systemet enligt instruktionen och inte larmat av innan banan stannat kallats in till förmannen för "samtal".

Ibland är det väldigt viktigt att vi följer alla regler till punkt och pricka men ibland, när det passar cheferna, är det inte alls noga. En person som pratat i telefon eller lyssnat på musik med båda öronen (!) kan få en åthutning. Om det däremot gäller att hålla igång banan är det inte alls lika noga med reglerna. Det viktiga är alltid att banan ska gå, ingen chef vill stå inför sin överordnade och redovisa stoppminuter. Resultatet blir att hela det dyra andonsystemet sätts ur funktion i praktiken och rimligtvis att en del fel hamnar längre ner i flödet och skapar större problem.

Sedan ett tag verkar det som om vissa på företaget också börjat anse att detta är ett bekymmer. Förmodligen var det därför några personer under förra året fick i uppdrag att gå igenom hur systemet ska fungera med alla avdelningar. Återstår att se vilken princip som är starkast: den som säger att vi ska följa reglerna eller den som säger att banan ska gå till varje pris. Vi har våra misstankar...

NY RAPPORT:

Låga löner räddar inga jobb

Härom dagen kom LO med en rapport som fick en del uppmärksamhet. Rapporten visade att låga avtal inte ger fler jobb.

Under lång tid har det funnits en teori som ser ut såhär: låga löneökningar leder till högre vinster som sedan ska leda till investeringar och ge fler jobb. Denna teori har svenska fackföreningar hållit fast vid i många år och det är den som lett fram till det så kallade Industriavtalet som bland annat ska

"Sänkta trösklar" = sänkt golv

Det pågår som bekant avtalsförhandlingar. Politiker och skribenter, ekonomer och direktörer uppträder på löpande band och levererar det ena argumentet efter det andra för låga löner. (Lustigt nog är det ingen av dem som vill föregå med gott exempel och sänka sin egen lön.)

Att de som har höga löner tycker att vi andra ska ha låga löner är ingen nyhet. Lite nytt är de olika förslag som går ut på att lagstifta bort lägsta löner i våra avtal, något de brukar kalla att "sänka trösklarna till arbetsmarknaden". I Sverige finns inte som i t.ex. USA, Frankrike eller Storbritannien, någon minimilön och i sådana länder brukar denna lagstadgade lägsta lön vara väldigt låg. Här är det istället avtal mellan fackföreningarna och företagen som avgör vilken lön de anställda har och i de allra flesta avtal finns bestämmelser om vilken som är den lägsta lön som gäller på det avtalsområdet. Det är inte många som går på den lönen men den är ett golv som avtalet vilar på.

Om det golvet försvinner eller om någon börjar göra hål i det, kommer det att drabba alla som går på avtalet. Får företagen chansen att anställa folk under lägsta lönen istället för att följa avtalen, ja då kommer de att börja göra det. Men det är inget de som nu föreslår nya lagar pratar högt om.

Det går knappt en dag utan att någon "expert" står i TV och uttalar sig om våra löner. För det mesta om att de inte för vara för höga. Borde det inte vara ett krav att det då kommer upp en skylt i rutan som berättar vad "experten" själv tjänar? Det skulle kanske göra en del välavlönade pratmakare lite mindre stora i truten. Som vanligt har *Kvastens* favorittecknare Robert Nyberg redan tänkt på det:

Bild: Robert Nyberg

se till att löneavtalen ligger på en låg nivå.

Nu har LO:s ekonomer undersökt verkligheten och kommit fram till att teorin inte stämmer. Så här sammanfattar de sin undersökning: "resultaten i denna rapport tyder på att låglöne-strategin inte verkar fungera i prak-

tiken utan endast fungerar i teorin."

Man behöver nästan vara ekonom för att inte ha fattat detta för länge sedan. Undet den tid som denna teori tillämpats har vi i Sverige haft låga löneökningar, höga bolagsvinster samtidigt som arbetslösheten ökat kraftigt.

Men nu har alltså LO visat detta

Forts. "Låga löner"

svart på vitt vilket är mycket viktigt. Den första delen av teorin har funkat enligt planen, företagen får högre vinster när lönerna hålls nere. Men det som händer när de centralt avtalade löneökningarna är låga är att företagen får mer pengar att dela ut i lokala påslag *på det sätt de själva vill*. Följden blir att de som har lägst lön – vi arbetare – i princip bara får det som avtalet ger. Tjänstemän får en större del av sina löner i lokala påslag och dessa påslag har givit dem större löneökningar. LO:s rapport visar att i avtal med låga centrala ökning blir de lokala ökningarna större, ökningarna som alltså till allra största delen hamnar hos tjänstemännen.

Rapporten sammanfattar:

"Låga centrala avtal skapar främst utrymme för höga lokala lönepåslag till de grupper på arbetsmarknaden som har marknadskrafterna i ryggen och de får ut det som är kvar av det

samhällsekonomiska löneutrymmet."

De som har högre löner – främst chefer och andra högre tjänstemän – får extrapengar. Följden har blivit att löneskillnaderna har ökat kraftigt.

Detta är givetvis en käftsmäll för alla de direktörer som pratar om att det måste bli låga avtal för att trygga jobben. Men det borde även få en hel del fackliga representanter att sätta i halssens, inte minst de inom IF Metall som envist håller kvar vid teorin om att det är viktigt att just vi ligger lågt. Nu är tjänstemännen ingen enhetlig grupp. Där finns allt från höga chefer till vanliga kontorsanställda. Även deras löner har dragits isär genom att de högst betalda fått mycket högre ökning än övriga tjänstemän. Eftersom deras fack slutit avtal med allt mer individuella löner har arbetsgivarna kunnat fördela löneökningarna som de velat. Alltså precis det arbetsgivarna vill göra även bland oss arbetare.

Lars Henriksson

Skillnaderna fortsätter att öka

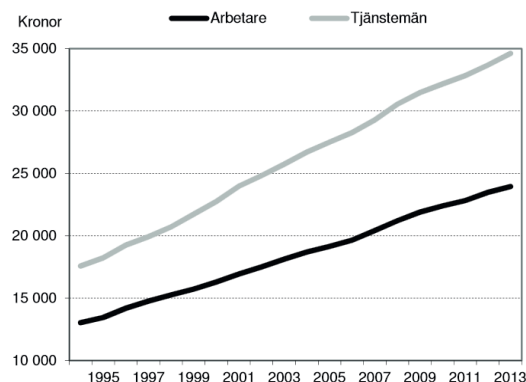
Löneskillnaden mellan arbetare och tjänstemän har ökat länge och inget tyder på att denna utveckling brutits, tvärtom.

År 2014 publicerade LO statistik som visade att skillnaden i lön mellan arbetare och tjänstemän i industrin blivit rekordhög. Tjänstemän tjänar i snitt 51 procent mer än arbetare, det största gapet sedan 1934. Medellönen för en arbetare var år 2013 24 000 kronor i månaden. För tjänstemän var medellönen 34 600 kronor. Medellönen är alltså 10 600 kronor (45 procent) högre för tjänstemän än för arbetare. Framför allt är det sedan 90-talet skillnaden stigit.

Detta skrev vi om i *Kvasten* för två år sedan och vi publicerade då även detta diagram som visar utvecklingen.

Det är värt att visa igen. Färska siffror från Statistiska Centralbyrån visar att tjänstemännens löner ytterligare dragit ifrån arbetarnas sedan 2014. Det är därför rimligt att anta att kurvorna i diagrammet fortsatt att gå isär de senaste åren.

Genomsnittlig månadslön år 1994-2013

OCH ALLRA MEST HAMNAR I TOPPEN

År 1950 tjänade direktörerna för de 50 största bolagen i snitt 26,1 industriarbetarlöner. Under de följande 30 åren blev samhället sakta mer och mer jämlikt och 1980 hade glappet minskat till 9,1 arbetarlöner per VD. Men sedan vände det igen. Och det med besked! År 2007 tjänade direktörerna 2007 i snitt 50,8 gånger så mycket som en arbetare. Enligt de senaste siffrorna har en VD numera 54 arbetarlöner. Fantastiskt vad direktörernas arbetsinsats måste ha ökat.

TJAT GAV RESULTAT

De flesta i fabriken tycker det är tråkigt med övertid. Samma med oss på Logistik i TV. Trots detta så har vi blivit beordrade övertid en timma varje dag nu sedan årsskiftet med förklaringen att vi ligger dåligt till. Jovisst finns det massor av gods på gården men å andra sidan så är det nästan jämt fullt i lagret! Men våran chef har faktiskt lyssnat på vårt gnäll varje uppstart om att det är väldigt orättvist när andra får gå hem 14.36 förutom vi som dagligen får vara kvar till 15.36. Eftersom många samåker så blir det många sura miner då vissa får stanna utan betalt en timme dagligen för att invänta sina kolleger. Så på vår avdelning löste vi det genom att splitta hela TV Logistik i två lag där alla som samåker är i det ena och alla andra i det andra vilket gör att vi bara behöver jobba över varannan dag. Om nu inte hela fabriken jobbar över såklart...

Truckförare TV Logistik

Följetongen *Kvastens Chefskola* som vi hade i några nummer i fjol är fortfarande populär, även utanför Volvo. Vi har därför gjort en specialutgåva av *Kvasten* där vi samlat de fyra lektionerna som ingick i den första terminen. Det finns nu att läsa på Facebooksidan *Kvastens Utbildningsanstalt*.

Finns det efterfrågan lägger vi också upp *Kvastens Fackkurs* där.

PÅMINNELSE

Kvasten görs helt ideellt. Det enda som kostar pengar är att trycka den och det brukar ni, våra arbetskamrater och läsare, bistå med. Ibland behöver vi påminna om att det behövs. Så nu har vi gjort det.